

ÉLELTÜNK

XXXIV. évf. 3. szám (34. Jg. Nr. 3)

Az európai magyar katolikusok lapja

2002. március

CSERHÁTI FERENC

SZENT JÓZSEF, AZ EGYHÁZ VÉDŐSZENTJE

Március 19-én Szent József, Megváltónk nevelőapjára emlékezünk, az istenfő és derék férfiúra, aki felelőssége teljes tudatában és készséggel vállalta azt a rendkívüli hivatást, amelyet Isten egykor reá bízott: a különleges házasságot és a rendkívüli apaságot.

Megemlékezünk róla, mert hűséges családapai szolgálatával hozzájárult megváltásunk megvalósításához a földön. Jogi, anyagi és erkölcsi kereteket biztosított Údvöztönk beilleszkedéséhez és fejlődéséhez az emberi társadalomban. Nevét adott a Gyermekek, aki földi értelemben éppen az ő jogi apasága révén vált Dávid nemzetségének tagjává és az ősi ígéretek hordozójává: országának nem lesz vége! Jézus emberségének formálásában is jelentős szerepe volt.

Szent József egykor karján tartotta a gyermeket Jézust. Amikor emlékét idézzük ugyancsak Jézust nyújtja felénk, az Údvöztőre irányítja figyelmünket és mintegy hívogat bennünket, hogy benne, az Isten Szent Fiában keressük az údvösségre vezető biztos utat.

Az Egyház közel ezer éven át csak igen kevés figyelmet szentelt a mi Urunk Jézus Krisztus nevelő apjának, a Szent Szűz törvényes férjének és a Szent Család fejének. Rómában egyetlen ősi templom sem őrzi emlékét. A 30-as évekig még oltára sem volt a római Szent Péter-bazilikában. A nagymúltú Mindenszentek litániájába is csak 1729-ben vették fel nevét.

Tisztelete főleg a 14-15-ik századtól kezdett elterjedni. 1479-ben Szent József ünnepe bekerül a Római Breviá-

rumba és 1621-ben vált kötelezővé az egyházban. Nagy lendületet adhatott tisztelete elterjedésének a 16. században Nagy Szent Teréz (1515-1582), aki előszeretettel választotta megreformált kolostorai védőszentjévé szentünket és - amint írja - hathatós segítőszentként ismerte meg „ezt a dicső szentet” valahányszor hozzáfordult segítségért. Példáját követték a ferencesek, akik hozták is elhozták Szent József tiszteletét.

Szent József az egyházban hosszú időn át nemcsak az elfelejtett, de a félreismert szentek közé is tartozott. Legtöbbször öreg, aggyastán férfiként jelenik meg a Szent Családot ábrázoló képeken, tétován és oldalt, mintha alig lenne köze az údvösség nagy eseményéhez, törvényes feleségéhez és gyermekéhez, akit Isten családfői és atyai gondoskodására bízott. A naiv vallásosság képzeletvilága megtette a magáét: Józsefet vén agglegénynek, komplexusoktól gyötört és munkába menekülő iparosnak tekintette, aki még arra sem képes, hogy tudomásul vegye a realitásokat környezetében.

Szent Józsefről hosszú ideig megfeledkezett az egyház és sokan félreismerték. Szent József mégis mindig szoros kapcsolatban állott és áll Jézus Krisztus megtestesülésének szent titkaival és údvösségünk történetével. Étele az elismerésektől és félreismerésektől függetlenül mindig szorosan összefonódott Údvöztönk sorsával. Isten őt arra hívta, hogy különleges apasága által szolgálja Jézust és küldetését.

József az údvösség hűséges szolgájának bizonyult, amikor a kétségek ellenére sem hagyta magára jegyesét, hanem készséggel vállalta az anya és gyermeke védelmét, a gondoskodást róluk és rendelkezésükre bocsátotta magát. Mindez áthúzta korábbi számításait, de ő előnyben részesítette Isten akaratát.

Az údvösség szolgálatában ment Dávid városába, Betlehembe. Oltalmába vette az újszülött gyermeket és anyját, gondoskodott róluk, jászolba fektette a Kisdedet, „mert nem volt hely nekik a szálláson”.

Az isteni megbízatás alapján „nevet adott a messiás gyermeknek” és jogi apasága révén biztosította neki a Dávid családjához való tartozást. Mária által emberré lett az Isten Igéje és a zsidó nép tagja, József által viszont „Dávid fia”, akiben valóra válhatott az ígért: „országának nem lesz vége”.

József az údvösséget szolgálta az Egyiptomba való menekülés idején. Egyik napról a másikra hátat kellett fordítson hazájának, el kellett hagynia ennek minden biztonságát és oltalmát, csakhogy megmentse a rábízott gyermeket és anyját. Menekültként vállalta értük a külföldiek sorsát, a bizonytalanságot, a jogfosztottságot és a nincs-

telenséget. Késedelmeskedés és ellenvetés nélkül engedelmességet az ég szavának.

A zsidó férfiak apai kötelességei közé tartozik, hogy bevezessék felnövő gyermeküket a zsidó nép életébe, törvényeibe és az Izraelnek adott ígéretekbe. József ennek a kötelezettségének is eleget tett. Kétkézi munkája kerestéből tartotta fenn, gondozta, nevelte és megtanította dolgozni, amíg elérkezett a nap, amelyen Jézusnak saját útját és hivatását kellett követnie.

József már akkor aggódott Jézus miatt és törődött vele, amikor mások még mitsem tudhattak róla. József az Údvöztő és küldetése szolgálatában állt. Ő egyáltalán nem volt az a vén öreg ember, az a tétlenkedő, örökké álmodozó, Máriában talán csak titkon szerelmes agglegény, akit a későbbi korok naiv vallásossága csinált belőle. József egyáltalán nem sűtötte le szemét, ha Jézus születéséről esett szó. Komplexusai sem voltak, mert ő, úgymond, „csak” Jézus nevelőapja lehetett. Felelőssége teljes tudatában és öntudattal vállalta magasztos küldetését: az Údvöztő és küldetése szolgálatát. Isten ügyének vállalkozó szellemű igazi, fiatal apostola volt ő és hivatása teljesítésének érdekében a legnagyobb áldozatoktól sem riadt vissza.

Szent József nem kerülhet többé az elfelejtett és félreismert szentek közé. Neki van mondanivalója a mai kritikus világ számára is, a mindent megkérdőjelező és mindenre magyarázatot kívánó ember számára is. Isten útjának és hívó szavának bátor követésére irányítja figyelmünket. Azt sugallja, hogy menjünk Istenre hagyatkozni, még akkor is, ha olykor egyáltalán nem értjük őt. József megmutatta, mit jelent a hitbeli engedelmesség. Hogyan is olvassuk a II. Vatikáni Zsinat egyháziáról szóló tanításában: „Amikor rátekintünk Krisztus hűségét követőinek életére, új ösztönzést kapunk, hogy jövőbeli hazánkat keressük (...) és egyszersmind megismerjük azt a biztos utat, amelyen járva ebben az ezerarcú világban is - mind egyikünk a maga hivatása és körülményei között - eljuthassunk az életszentségre, a Krisztussal való tökéletes egyesülésre”.

Ma sokan kritizálják az egyházat vélt és valós hibái miatt. Megvetőleg és elutasítólag tekintenek Krisztus titokzatos testére, az egyházra. József ezen a téren is alternatív magatartást kínál. Ő gondját viselte és oltalmazta az Úr testét. Hűséges szolgaként gondoskodott az Úr testi jólétéről. Krisztus misztikus testének ápolása a mi feladatunk. Nem szolgáltatathatjuk ki a mai heróde-eknek. József tudta mit kell tennie Údvöztönk és ügye szolgálatában: lelkiismeretesen teljesítette hivatását Isten akaratának megfelelően.

IMASZÁNDÉKOK

Márciusra
1.

Imádkozzunk, hogy a szociális munkába bekapcsolódó egyházi szervezetek és csoportok erőteljes és következetes tanúságtételükkel hirdessék a szeretet Evangéliumát.

Mit értünk „szociális munka” alatt? Általánosan: társadalmi területen végzett munkát, amelynek célja a társadalom bármely szükségét szenvedő rétegének, csoportjainak avagy egyes tagjainak felkarolása, megsegítése, szükség esetén ezeknek további gyámoltatása.

Egyes konkrét esetekben a nincstelenek, szegények, kábítószerek, hajléktalanok, betegek, korlátozott képességűek, munkanélküliek segítségére a fennálló lehetőségek különbözők. Ily lehetőségek származhatnak az államtól - munkanélküli segélyek fajtái, beteg segélyezés, szociális juttatások s így tovább. - Más résziük adományokból illetve gyűjtésekből gyűlik össze.

Szent Atyánk arra akarja felhívni figyelmünket, hogy akik rászorulókat segítenek, gondoznak, gyámolítanak, oly lelkiülettel tegyék, hogy a megsegítettekben önkénytelenül felmerüljön a kérdés: miért teszik ezek az emberek a jót? Miért segítenek nekem, az idegennek? Milyen okból viselik el zsörtölődésemet alkalomadtán? A szükségét segítő ember azt is mondhatná: „ha így fogadják, nem kell tovább csúsznom”...

De ha a jótételek viselkedésén, munkáján keresztül félreérthetetlenül felcsillan Jézus alakja és Evangéliuma, akkor megéretté válik a kímádkozott szeretet Evangéliumát.

2.

Imádkozzunk, hogy az afrikai földrész népei nagylelkűen befogadva az igazságot és szabadságot hirdető Evangéliumot, tevékenyen odaadják magukat a kiengesztelődés és közösségvállalás előmozdítására.

Egy-egy földrész népei nagyon különbözőek egymástól. Nem csupán nyelveik szerint, de vallásaik, szokásaik, életeik, ruházataik, kultúrájuk és i. t. szerint is.

Egyes országok területén különböző népek, törzsek lakhatnak, a legkülönbözőbb szokásvilágok keveredésével. Nem kis szerepet játszik náluk természetföldrajzi termékenysége és minősége; az éghajlat, földrajzi helyzet (hegyek, vízrendszer stb.).

Talán készséggel fogadják az Evangéliumot, lehetséges, hallottak is már róla egyet s mást. A legnagyobb akadályt okozza azonban saját vallásuk „határrendszere”, ami sokféle büntetésben és büntüdataikteljesben akadályozza a más vallásra áttérni kívánókat szándékuk valószínűsítésében: „Anulást követnek el az átírók”, amelyre súlyos, nemegyszer halálbüntetést szabnak ki. A közösségből való kiközösítés sem ritka következmény. Természeti csapásoknál vagy betegségek esetén van kit okolni s a közösség haragja ellenük támad. Engesztelődni és közösséget vállalni az Evangélium hirdetőivel és hordozóival hosszú idő és sok lépés megtétele után képzelhető el. Függetlenül az isteni kegyelem működésétől, ami rajtuk kívül áll, de gyorsítgatja a folyamatot. Súlyos helyzetükben nagyon rászorulnak imádságunkra.

Fejős Ottó

JÓZSEF, AZ ÁCS, AZ ISTENNEL BESZÉL Rövidítve

*Magasságos,
Te tudod: nehéz ez az apaság,
Amit az én szegény vállamra tettél.
Apja volnék, - és mégsem az vagyok.
Ez a gyermek...
Anyja szemei s a Te szemeid,...
Mit tehettél érte?...mit tehetek?
Én tanítottam fogni a szerszámot,
Mégis rá fogják majd a kalapácsot.
Úgy félek: mi lesz?
Most is ki tudja, merre kóborog?...
Ó, jó volt vele Egyiptomba futni
S azután is óvni a lépteit,
Fel a templomig, Jeruzsálemig,
Míg egyszer elmaradt...
Ó, jó volt, míg parányi rózsauja
Borzolta szürkülő szakállamat. ...
Vezetném és Ő vezet engemet.
Csak azt tudom, a Te utadon jár,...
De ki tudja a Te ösvényedet?
Te vagy az atyja, - én senki vagyok.
Az Evangéliumban hallgatók,
És hallgat rólam az Evangélium.*

Reményik Sándor (1890-1941)

FRANK MIKLÓS:

LENNE EGY KÉRDÉSEM...

A gyónásról - egy kicsit bővebben (I)

A téma nem új, de aktuális. Különösen most a nagyböjtből. Ez adta az indítást, hogy egy nemrégiben baráti körben felmerült kérdést az ÉLETÜNK hasábjain felelevenítsek, annak ellenére, hogy lapunk 1998. szeptemberi számában már volt róla szó „Kell-e még gyónni?” címmel. Az említett beszélgetés nem is annyira a körül forgott, hogy kell-e gyónni, hanem, hogy miért és hogyan. Ennek kapcsán előkerült a bűn, a lelkiismeret és lelkiismeretvizsgálat problémája és a gyónás mikéntje, azaz, hogy hogyan gyónjunk egy modern, lelkiileg érett ember.

Úgy gondoltam, hogy ezek a kérdések többeket érdekelnek, ezért határoztam el, hogy előhozakodom velük. Őrülnek, ha olvasóink a mondandók kapcsán közzélnék megjegyzéseiket, véleményüket, kérdéseiket.

Néhány szó a bűnről

A „gyónás” fogalmán a köznyelv a bűnbánat szentségét érti (egyéb használatos nevei: bűnbocsánat vagy kiengesztelődés szentsége), jöllehet a gyónás maga, azaz a bűnök megvallása, a szentségnek csak egyik eleme és nem is a legfontosabb. Meg kell, hogy előzze a lelkiismeretvizsgálat, a bánat, követi a feloldozás és az elégtétel. Köztük a leglényegesebb a bánat. A hitoktató néni már elemista korunkban belénk sulykolta:

„Bánat nélkül nincs bocsánat, bánat nélkül nincs bocsánat...” Annyi mindenesetre bizonyos, hogy a bűnbánat szentségének tárgya, középpontja - a bűn, amelyet az ember a keresztség után elkövetett; célja pedig annak felszámolása.

Mi tehát a bűn? A sok lehetséges meghatározás közül a legáltalánosabb ezt tartom: „Tudatos szembefordulás Isten rendjével”. Ez történhet gondolattal, szóval, cselekedettel vagy mulasztással. Isten rendje az, amelybe beleszületünk, amely éppúgy érvényes a fizikai világra, mint a lelki, szellemi, erkölcsi valóságokra. Anyira átjárja egész létünket, - hogy minden kísérlet a belőle való kitörésre, a szembeszállásra vele szemben, saját létünk ellen irányul, merénylget önmagunk ellen. A „Katolikus Egyház Katekizmusa” körülírja: „a bűn vétés az ész, az igazság, a helyes lelkiismeret ellen; az igazi szeretet hiánya Isten és a felebarát iránt, bizonyos értékekhez való helytelen ragaszkodás folytán. A bűn megsebzti az ember természetét és megtámadja az emberi szolidaritást” (1849. sz.).

A bűn által az ember saját magát teszi meg cselekedetei mércéjévé, maga akarja eldönteni, mi a jó, mi a rossz, mi a helyes, mi a helytelen. Ezzel Isten helyébe akar lépni. Szent Ágoston szerint a bűn „önszeretet, egészen Isten megvetéséig”. Ha a bűn szembeszáll Istennel, az Élet forrásával, akkor a töle való eltávolodás következménye: élet-csökkenés, végső fokon - halál. Halál, mindenekelőtt, mint a lélek életének megszűnése, de a lélek és a test közti egybefonódás folyamánaként a test halála is. Mindenesetre így látja a Biblia, amikor az első ember bűnének büntetéséért Isten a halált is említi (Gen 3, 19), Szent Pál szerint pedig „a bűn zsoldja a halál” (Róm 6, 23). Ezért beszélünk „halálos” bűnről, ha az ember tudva és akarva, tehát szabad elhatározással helyezkedik szembe Isten akaratával, az ő rendjével, valamilyen lényeges, súlyos kérdéssel.

Ha az ember ezt alaposan átgondolja, megérti, miért jelenti a bűn az ember sorsának legszörnyűbb katasztrófáját, amelynek következményeit saját erejé-

ből sose lett volna képes rendbe hozni, és miért volt szükség Isten közvetlen beavatkozására Jézus Krisztusban: az elvesztett élet helyébe újat csak az Élet forrása adhat. Mármost a bűnbánat vagy kiengesztelődés szentségében pontosan ez történik.

A bűnbocsánatról

A bűn nem egyszerűen hiba, tévedés, baklövés, melléfogás. Bűnt nem lehet véletlenül elkövetni: átgondolt, szabad elhatározás van a háttérben. Általa új helyzet áll elő, hadiállapotnak is nevezhetném: az ember hadat üzen Istennek. Ő persze nem az, aki mindjárt megtorol minden sértést; nem rendőr, aki csak arra vár, hogy büntetést róhasson ki valamilyen szabálytalansággért. Nem mintha örömmel töltene el, hogy szeretetét visszautasították, de tud várni, mint a példabeszédbeli apa, aki várja a tékozló fiú hazatértét. Esetleg - de nem mindig - küld valami figyelmeztetést, hogy a lázadó észhez térjen. Tudja, hiszen ő rendezte így, hogy a bűn gyakran magában hordja a büntetését. Bizik abban, hogy a bűnből nem veszett ki minden jóérzés - ezt is Ő plántálta beléje - hogy megszólal a lelkiismerete és elhatározza, véget vet az áldatlan állapotnak. Isten erre vár. Ha ez megtörténik, ha a vétkek belátja, milyen minősíthetetlen módon sértette meg Azt, akitől csak jót kapott, ha hajlandó életének új irányt adni és tesz is valamit ennek érdekében, akkor Isten tárt karokkal fogadja, mintha csak azt mondaná: „Fiacskám, csak hogy hazatértél...”

Az imént leírt folyamat egyes fázisainak megfelelnek az egyházi szóhasználat jól ismert kifejezései: bűntudat, bánat, megtérés, erős fogadás, bűnbocsánat. Az első négy állomást a bűnösnek kell végigjárnia, az ötödik Isten válasza, ami azt jelzi, hogy visszaállt az eredeti bizalmas kapcsolat és Isten szeretete újra akadálytalanul áramolhat a lélekbe.

És a legszebb: Isten nem hánytorgatja fel unos-untalan a múltat. Számára a jelen a fontos és a jövő, az, hogy a bűn okozta seb begyógyuljon.

A teljes gyógyuláshoz még valami szükséges. A bűn kárt okoz. Annak, akit megsért és annak is, akit sért. Az okozott kárt jóvá kell tenni. A bűn elsősorban Istent sérti, az Ő szinte pazarló szereteté, amire az ember válasza az volt: „Tartsd meg magadnak!” Ezt igazán jóvátenni az ember nem tudja, de legalább jelét adhatja, hogy szeretné.

Ilyen jel, ha az ember öszténit igyekszik Istent, a vele való kapcsolatot élete középpontjába állítani, a költő szavai szerint: „Körötte forgok, Isten...”

A bűn sértheti embertársainkat. Okozhat lelki, szellemi, érzelmi, vagy anyagi kárt. Leleki kár, ha valaki bűnének oka voltam, akár, mert bűnre csábítottam (pl. kötelességmulasztás vagy közösen elkövetendő bűnre), akár mert botrányt okoztam. Szellemi kár, ha a másik jó híren ejtek csorbát, pl. pletyka vagy rágalom által. Érzelmi kár, ha valakinek fájdalmat okozok veszekedés, sértés, durvaság, hálátalanság révén. Az anyagi károk közé nemcsak mások vagyontárgyainak eltulajdonítása, hűtlen kezelése, megrongálása tartozik, hanem ide sorolnám a testi épségükön, egészségükön előidézett sérelmeket is.

Az embertársainknak okozott károk jóvátétele, megtérítése, olyan kötelesség, amelyet nem kell sokat bizonyítgatni, de nem mindig könnyű teljesíteni, főleg, ha nem anyagi jellegű károkról van szó, már

ŐRSÉGVÁLTÁS ÉS ÚJ SZEMLELET

a németországi magyar lelkipásztori szolgálatban

P. Veresaljai László jezsuita, év elején a Vatikáni Rádió számára interjú készített Cserháti Ferenc atyával, a németországi magyarok közelmúltban kinevezett főlelkészével, a külföldön élő római katolikus magyarok európai megbízottjával:

A német püspöki kar múlt év novemberében hozott fuldai közgyűlésének döntése a magyarok lelkipásztori gondozásáról egyszerűen őrségváltást jelentett, pusztá személyi változást vagy a struktúra, a szemlélet is változott?

Úgy érzem, hogy a 90-es fordulat után a Német Püspöki Konferenciában is szemléletváltás történt a külföldi lelkipásztorokodást illetően. Erre utal az a tény is, hogy a magyar delegátus kinevezésében első alkalommal történt utalás az Instructio de pastoralis migratorum cura rendelkezéseire. Ennek háttérben az áll, hogy 1969-ben a pápai irodának - a Congregatio Consistorialisnak - vezetése alól, a külföldi lelkipásztori szolgálatot áthelyezték a Püspöki Kongregáció irányítása alá. 1969. augusztus 22-én jelent meg az Instructio de pastoralis migratorum cura - a Püspöki Kongregáció rendelkezése, irata, amelyben ez a római kongregáció a külföldi lelkipásztori szolgálatot igyekezett megfelelő módon koordinálni, és megfelelő előírásokat adni a külföldön tartózkodó idegen nyelvű hívek lelkipásztori szolgálatára vonatkozóan. Ez az Instructio - Rendelkezés mind a mai napig érvényben van. 1990-ig azonban nem tudták kellő képen érvényesíteni. Nehéz volt a kapcsolatot tartani a kommunista tömbben működő püspöki konferenciákkal. (Sok esetben ez nem is volt tanácsos!) Ezért ezen időben amolyan átmeneti, kivételes megoldásokat alkalmaztak a külföldi magyar lelkipásztori szolgálat területén. Most úgy érezzük, és erről többször is beszélnek Németországban, hogy a Német Püspöki Konferencia igyekszik ezt az Instructio de pastoralis migratorum cura-t megfelelő módon érvényre juttatni.

Ennek háttérben főleg az áll, hogy a külföldön tartózkodó lelkipásztorokat - most érem alatt főleg a magyar lelkipásztorokat - valamiképpen koordinálni kell, és nem csak koordinálni, hanem az Instructio értelmében - vezetni is, természetesen mindig tiszteletben tartva a helyi püspökök előjogait. Tehát a külföldi delegátusnak sem területi, sem személyi joghatósága nincs.

Az Instructio 44-51-ik pontjai értelmében a delegátus elsődleges feladatai közé tartozik a kapcsolattartás a helyi püspökkel, mind Németországban, mind a

csak azért sem, mert nem rendelkezünk minden esetre érvényes szabályokkal. A legjobb, bármilyen nehezére essék is a károkhoz, közvetlen kapcsolatba lépni a károsulttal és megbeszélni vele a jóvátétel módját. Hadd jegyezzem meg, hogy a köznek okozott kárt is jóvá kell tenni, sőt azokat is, amelyek a környezetet érintik, pl. környezetszennyeződés, környezetrombolás.

Végül beszéljünk még azokról a károkról, amelyeket, a bűnt elkövető saját magának okoz. Ezek jóvátétele leginkább abban áll, hogy az ember elviseli, elfogadja őket, mint keserű leckét, ha tetszik, büntetést, és igyekszik a jövőben elkerülni, ami kiváltotta őket, a bűnt. Nagy segítség ilyenkor mindaz, ami az embert, az Egyház kétezer éves tapasztalata alapján, képes kiszabadítani önmaga rabságából és Istenhez közelebb hozni, amilyen az imádság, a böjt, az önfegyelm és nem utolsósorban a személyesen gyakorolt felebaráti szeretet.

(Folytatás a következő számban)

magyar nyelvterületeken, mégpedig minden olyan ügyben, amely a magyar, illetve a magyar nyelvű katolikusok szellemi, lelki javát szolgálja. Jelenlegi megbízatásom alapján nekem is ez a feladatom, és gondoskodnom kell a Németországban tartózkodó magyar hívek lelkipásztori szolgálatáról, mindig tiszteletben tartva a helyi püspökök jogait. Ez mindig a Rendelkezés elsődleges kijelentései közé tartozik. Ugyanakkor feladatom a németországi magyar lelkészek vezetése. A Rendelkezés értelmében gondoskodnom kell arról, hogy a magyar lelkészek lelkiismeretesen megartsák az egyházi törvényeket és normákat „Az egyházi törvénykönyv” - a Codex Juris Canonici szerint, főleg ami a lelkipásztori feladatokkal illeti. Az Instructio különösen kiemeli a szemtisék és szentségek liturgikus szabályainak betartását a Szentségi Kongregáció előírásainak megfelelően. Ügvelnem kell arra, hogy a magyar lelkészek betartsák a helyi egyházmegegyék törvényeit és vegyék figyelembe, tartsák be és támogassák a püspöki konferencia irányelveit, lelkiismeretesen teljesítsék misézési kötelezettségüket, pontosan kezeljék az egyház javait, rendszeresen vezetnek irodákat, gondosan őrzik hivataluk iratait.

Az Instructio szerint a delegátus nagy feladata, hogy mindezek érdekében, gyakran látogassa a magyar missziókat és lelkipásztorait, ahogy a Rendelkezés mondja: „delegatus debet missiones crebro invisere”, főleg azért, hogy fent említett feladatainak eleget tudjon tenni. Figyelembe véve a nagy távolságokat, természetesen, ez nem kis feladat. A delegátusnak gondja kell legyen a beteg papokra is, esetleg megfelelő betegsegélyzők biztosításával. Egyszóval: szemmel kell tartania paptestvéreit, amennyiben csak lehet segítenie őket, akár tanácsaival, akár közbenjárásával, hogy el tudják végezni feladataikat és méltányos körülmények között élhessenek, még azután is, ha már nyugdíjba mentek.

Hol vannak Németországban magyar missziók, kik ezek vezetői és munkatársai? Csak példaképpen ...

Németországban tizenkét papunk dolgozik főállásban a magyar lelkipásztori szolgálat területén. Kezdiük északról: magyar lelkipásztorokat találunk Hamburg, Münster, Essen, Köln, Karlsruhe, Stuttgart, Frankfurt am Main, Weingarten, Augsburg, München, Kastl, Nürnberg missziós központokban. Németországban összesen tizenkét főállásban dolgozó magyar lelkipásztorunk van, öt nyugdíjas papunk, - akik ugyancsak sokat segítenek a magyar lelkipásztori szolgálatban -, aztán van még két német szolgálatban dolgozó papunk, akik német szolgálatuk mellett, oldalasan látják el magyar híveinket: Passaun és Würzburgban.

Az egyes magyar lelkészeknek a missziókban - kik a közvetlen egyházi elöljárói?

A külföldön dolgozó magyar lelkészek közvetlen elöljárója mindig a helyi püspök. A magyar lelkészek kinevezése általában úgy történik, hogy előbb a delegátus prezentálja a magyar lelkészt a helyi püspöknek, aki aztán -, Németországban - megkérdezi a „nemzeti igazgatót”, a migránsokkal foglalkozó püspökkari kommisszió főmegbízottját, majd ennek a kommisszióknak és a magyar

delegátusnak javaslatára a helyi püspök kiállítja a magyar lelkész kinevezését és gondoskodik ellátásáról.

A helyi püspökségeken általában referensek - ügyintézők vannak megbízva a külföldi papok és lelkipásztori szolgálataik ügyeinek intézésével. A külföldi lelkipásztorokkal a német egyházmegegyekben elsősorban ők tartják a kapcsolatot, ami azt jelenti, hogy minden németországi püspökségen van egy iroda, természetesen, ott, ahol külföldiek is tartózkodnak, és ennek az irodának van egy vezetője, ügyintéző referense, aki a helyi püspök megbízásából a külföldi lelkipásztori szolgálatot megfelelően koordinálja az egyházmegegy területén, mindig a helyi püspök nevében.

Most térjünk vissza a korábban említett feldai Német Püspöki Konferencia gyűlésére. Milyen döntést hoztak akkor a német főpásztorok a magyar missziók tekintetében?

A magyar delegátusnak az érdekében - az ún. németországi magyar főlelkésznek az érdekében hoztak döntést. 2001. szeptember 24-27-ig ülésezett a feldai püspöki konferencia. Ennek közgyűlési határozata alapján megszületett a döntés, hogy a Német Püspöki Konferencia elnöke engem nevezzen ki a németországi magyar lelkipásztori szolgálat delegátusának - ez a német szóhasználat: delegátus - magyarul főlelkésznek szokták mondani, de ez egyáltalán nem lényeges.

Eddig ki látta el ezt a feladatot?

Ft. Fejős Ottó, aki msgr. Valentiny Géza utódaként tizenöt éven át szolgált mint németországi főlelkész. Közben az ÉLETÜNK felelős szerkesztője is volt, míg 2001. november 15-én kelt levelével Karl Lehmann bíboros, a Német Püspöki Konferencia elnöke engem kinevezett a németországi magyar lelkipásztori szolgálat delegátusának, és így, most, január 1-i hatállyal megtörtént az átvétel, illetve a németországi Magyar Katolikus Delegatura átadása.

Fejős Ottó atyának csak halálával és köszönettel tartozunk. Minden igyekezetével és Istentől kapott adottságaival igyekezett ezt a feladatot megfelelően ellátni. Nagy szorgalommal látogatta a magyar missziókat és nagy távolságokat járt be annak érdekében, hogy felkeresse magyar paptestvéreinket és híveinket. Többfelé örömmel állapították és köszönték meg, hogy hosszú évek után mégis csak volt valaki, aki eljött hozzájuk és felkereste őket a nagyvilági szét-szórtságban.

Az ÉLETÜNK felelős szerkesztőjeként nagy szorgalommal gyűjtötte a cikkeket. Az ÉLETÜNK, a nyugati magyar-

DR. MEHRLE TAMÁS OP

A KATOLIKUS EGYHÁZ EGYETEMESEN ÜDVÖZÍTŐ VOLTÁRÓL

Az Egyház Isten és Krisztus Országá

5. fejezet

A II. Vatikáni Zsinat szerint az Egyház küldetést kapott Krisztustól, hogy országát, mely egyben Isten Országá, a földön hirdesse és elterjessze. Ennyiben az Egyház jele és eszköze Isten leendő országának. Másrészt a II. Vatikáni Zsinat az Atya, a Fiú és a Szentlélek egysége által egyesített népet is Isten Országának nevezi és ennyiben jelen valóságot jelent. A Földön egybegyűlt Isten népe tehát nemcsak jele és eszköze, hanem kezdete és csírája Isten mennyei Országának, azaz Isten Országá végső kiteljesedésének. Ezért Isten országának és az Egyháznak eszkatologiai dimenziója is van. (II. Vatikáni Zsinat, Lumen gentium 4. és 5. pont).

Valaki talán úgy találja, hogy ezek a megkülönböztetések egy hivatásos teológust érdekelhetik, de az egyszerű hívőtől nem várhatjuk el, hogy e szövegszerűségben örömet találja. Manapság egyes teológusok cikkeiben felületes, egyoldalú megállapításaikkal megtévesztik olvasóikat, ami aztán a hitben való elbizonytalanokodásra vezethet. Ezt lehetőleg meg kell akadályoznunk és ezért van szükségünk az említett fogalomtisztázásra. Azt is kell tudnunk, hogy egyeseknek inkább egyházközpontú, másoknak istenközpontú felfogásuk van az Isten Országáról. Ez még nem lenne baj, ha mindkettő realitását elfogadják, mert Isten Országának az egyházközpontúsága nem zárja ki az istenközpontúságát, hanem magában foglalja. De egyesek úgy kiemelik az Isten Országának a másokért fáradozó jellegét, hogy elhallgatják Krisztust, attól való féltelmükben, hogy megbántják azokat, akik nem keresztények. Vannak, akik egészen teocentrikus Isten Országát akarnak.

ság összetartó lapja, az európai magyar katolikusok lapja, amely immár 34. évfolyamán jár. Buzgón igyekezett a lap követelményeinek eleget tenni. Most minden jóságos fáradozásáért hálás köszönetet mondunk.

E két munkakör: főlelkészség és felelős szerkesztői munka - ezentúl is összekapcsolódik?

1996-tól vagyok az ÉLETÜNK főszerkesztője. Szolgálatom ezen a területen eddig leginkább abban állt, hogy a szerkesztői bizottságban igyekeztem tevékenyen közreműködni, és esetleg cikkeimmel is támogattam az ÉLETÜNK megjelenését. Most ez a felelősség teljes munka még inkább rám hárul. A lap szerkesztése önkéntes munkával történik. Nincsenek hivatásos, fizetett újságíróink. Legtöbbször Isten nevében megkerünk valakit, hogy írjon cikket az ÉLETÜNK-nek, természetesen ingyen és bérmentve! Egyébként ez jellemző az egész nyugati magyar lelkipásztori szolgálatra: ha nincs más, csinálj magad! Ez már így van évtizedek óta az ÉLETÜNK szerkesztésében is. Amint említettem, az ÉLETÜNK már több mint három évtizede jelenik meg a németországi főlelkész patronálásában, gondozásában és szerkesztésében. Közben volt idő, amikor hozzáértő papot kértünk fel szerkesztésére. Ha nem volt kit megbízni szerkesztésével, akkor magának a főlelkésznek, illetve azoknak, akik közelében éltek kellett vállalni a nem mindennapi feladatot, amely most rám maradt.

A beszélgetés befejező részét következő számunkban közöljük.

Ezért inkább a teremtés misztériumát hirdetik, és a megváltásról hallgatnak. A megváltásról hallgatva, elhallgatják Jézust, a megváltónak a szerepét is. S elkerülvén a megváltás gondolatát, nem beszélnek bűnről, megtérésről és így a megszentelés feladatát is kiiktatják az Egyház feladatköréből. Egyesek az Egyház állítólagos túlzott egyházközpontúságára hivatkoznak, az Egyházat lehetőleg a hívek érdeklődési köréből próbálják kiszorítani.

A katolikus Egyház igyekszik mindezeket az egyoldalúságokat elkerülni. Hitünk szerint a földön élő Egyház Krisztus Országá, melyet Jézus, a megtestesült Istenfia, azzal a küldetéssel alapított a földön, hogy a világ végéig minden embernek hirdesse üdvözítő tanítását. Tagjai titokzatos módon Isten Országához tartoznak földi életükben és halál utáni létükben (Mennyek Országá). Úgy is lehetne mondani, hogy az Egyház Krisztus növekedő Országá a földi életben és végleges Országá a túlvilági életben. Ha az Isten Országát elválasztjuk Krisztus személyétől - talán azon ürügy alatt, hogy a nem keresztények nem értenék meg - akkor az Isten Országát könnyen tisztán emberi, vagy ideológiai közösséggé silányítjuk. Másrészt, noha Isten Országá és az Egyház elválaszthatatlanok egymástól, mégsem azonosak minden szempontból. Nem szabad ugyanis Isten országát az Egyház látható keretei közé zárunk, mert Krisztus e kereteken kívül is működik. Ezért az Egyház arra tanítja híveit, hogy Krisztus Országát és az Egyházat megkülönböztessék és öröködi a fölött, hogy mindig egymás között helyes kapcsolatukban felfoghassák.

(Folytatás a következő számban)

Norvégiai felhívás

Találkozunk a szentmisén

Oslóban minden hónap első vasárnapján van magyar nyelvű szentmise du. 14.00 órai kezdettel a Szent József kápolnában (a St. Sunniva Iskola mellett, Akersveien 4). Ezeket a szentmiséket a jelenlévő hívekért és szándékaikra ajánlom fel. Más városokban csak az ottani magyar hívek kifejezett kívánságára és előzetes megbeszélés alapján tudok időnként szentmisét tartani.

Jelenleg még 565 magyar hívó van nyilvántartva a norvégiai katolikus plébániákon. Ezeknek nagy része (kb. 365) Oslóban és Osló közelében lakik. Valószínűleg többen is vannak, akik nincsenek bejelentve. Kérem, hogy akik ismernek ilyeneket, figyelmeztessék őket, hogy jelentkezzenek be a plébánián, amely legközelebb van lakhelyükhöz. Akik új helyre költöztek, azok is jelentkezzenek a legközelebbi katolikus plébánián (Katolsk Sogneprestembete). Ez azért is szükséges, hogy rendelkezésükre tudjunk állni, ha valami egyházi szolgálatra van szükségük (házasságkötés, keresztelés, temetés).

Svédországban kb. 1500. Dániában 110 magyar katolikus van nyilvántartva, de nincsenek rendszeres magyar nyelvű szentmisék, miután P. Horváth Kálmán is hazaköltözött. Ezért a stockholmi püspök kéri, hogy évenként egyszer tartsak szentmisét az ottani magyar közösségeknek. Emellett továbbra is a Vatikáni Observatórium társaszonómusa vagyok, ahol kéri a közreműködésemet, és évenként Magyarországon is több városba hívnak előadásokat tartani.

Pappá szentelésem után másfél évig Németországban és Hollandiában végeztem magyar lelkézi munkát. Előjáróim 1960-ban Dániába küldtek, ahonnan aztán Norvégiába rendeltek. Az elmúlt 40 éven át minden testi és lelki örömet az itt élő magyar hívek szolgálatára szenteltem. Az első években 22 skandináviai városban (Svédországban és Dániában is) tartottam rendszeresen szentmisét, családlátogatást, lelkigyakorlatot. 1984-ben a Vatikáni Observatóriumba rendeltek, ahol tíz évet dolgoztam, de ezen idő alatt is évenként négy hónapot Norvégiában töltöttem, hogy a magyar hívek szolgálatára álljak.

A skandináviai országokban sohasem volt külön önálló magyar plébániahivatal vagy hitközség. A magyar lelkészek mindig a helyi püspökségek alkalmazottjai voltak. Jelenleg egyedül vagyok itt ilyen minőségben, mint az „Oslói Katolikus Püspökség egyházmegyéi káplánja” (Stiftskapellan av Oslo Katske Bispedomme), ami azt jelenti, hogy norvég lelkipásztori munkát is kell végezniem.

Mivel a Jézus Társasága fogadalmas tagja vagyok, a Jezsuita Rend joghatóság alá tartozom. Rendi előjáróm az itteni püspökök kérésére engedte meg, hogy 2004-ig folytathatom itt a lelkézi munkát. Hogy azután mi lesz, azt az előjárók fogják eldönteni, tekintetbe véve az anyagi lehetőségeket és egészségi állapotomat is. Eddig a „Kirche in Not” németországi segélyszerv fedezte a szolgálati kiadásaim (utiköltség, posta, telefon) felét, amit sajnos beszüntettek.

P. Teres Ágoston SJ.

Síksági kikelet

Tavasszal a széles sík szerte zöldel, fenn gyöngyfelhőkkel márványos a kék, sugar és harmat játszadoz a földdel s mádarhanggal átszőt a messzeség.

Weöres Sándor (1913-1989)

A márciusi láz

*Virágos hant és véres rög felett
Már bontja zászlaját a kikelet.
Végig cikáz
A termő, zengő márciusi láz.*

*Folyó megárad, megborzong a rét,
Ezer követ száll, ujjong szertesét,
Vigan cikáz
A nyúló, bizó márciusi láz.*

*Ó-templomok tornyán a csókja ég,
Vén börtönök odvarán tűz a fény,
Büszkén cikáz
A boldog, bátor márciusi láz.*

*A vér és könny termékeny földje már
Új csókra és ölelésre vár:
Végig cikáz
A lelkeken a márciusi láz!*

Juhász Gyula (1883-1937)

Ments meg Uram a szürkeségtől

*A virágtalan, gyümölcselen ágától,
A meddősegtől, lanyhaságtól,
A naplatan és esőtelen égtől:
Ments meg Uram a szürkeségtől!*

*Édes az ifjak mentés korszortája,
Fehér öregék aranyos borúja,
Virága van tavasznak, télnek:
Ne engedj Uram koravének!*

*Csak atól ments meg, keresők Barátja,
Hogy ne nézzek se előre, se hátra.
Tartsd rajtam szent, nyugtalan ujjad,
Ne tárd, Uram, hogy bezarúljak!*

*Ne hagyj Uram megülednem,
Sem eszmében, sem kényelemben.
Ne tőrj megállni az ostoba Van-nál
S nem vágnyi többre kis mái magammál.*

*Ha jönni talál olyan óra,
Hogy megöklenne vágyam mutatója,
Kezem kezembe ha kezdene hűlni,
Más örömmel ha nem tudnék örülni,*

*Ha elapadna könnyem a más bűnén,
A minden mozgást érezni ha szűnném,
Az a nap Uram hadd legyen a végső:
Szabadíts meg a szürkeségtől!*

Sik Sándor: (1889-1963)

* Az „Isten fiatal” című verseskötetből (1940)

Madridi levél

Vitakérdés

Most nyilvánosságra hozott adatok szerint 2000-ben az előző évhez viszonyítva ebben az országban 9, 7%-kal emelkedett az abortuszok száma. (A spanyol törvény lehetővé teszi a terhesség megszakítását az első 12 hétben, ha a magzatok rendellenesség észlelhető, illetve ha a terhesség és a szülés a nő testi vagy lelki egészségére káros lehet.) A vetélők többsége 20 és 30 év közötti, férjezetlen és gyermektelen, dolgozó nő. Azonban általában növekszik és aggaszt a kiskorú, 15 és 18 év közötti, a szülői házban élő és tanuló lányok, az úgynevezett „óvodások” nem kívánt terhessége is. S éppen ezzel kapcsolatos a Katalóniában támadt, de másutt is visszhangot kellett viti.

Az utóbbi évtizedek a lakosság széles rétegeinek erkölcsi elgondolásaiban és magatartásában jelentős változásokat hoztak. Hogy csak egy példát említsék ismeretési körömből: egy vallását gyakorló, katolikus anya mindhárom gyermeke, - két lány és egy fiú, - párosan él anélkül, hogy házasságot kötött volna. Az ilyen együttélés manapság látszólag már nem akad fenn senki. Mekkora szerepe volt ebben a negyedszázad előtti, politikai rendszerváltozásnak? Erről megoszlanak a vélemények. Aligha tagadható azonban, hogy kihátással kellett lennie, hiszen addig szent és sérthetetlen eszmék vezették egy csapásra érvényüket. Ez jutott kifejezésre többek között a válás bevezetésében és a magzatelhajtás korlátozott engedélyezésében is.

Az abortusszal kapcsolatban azért is ellentmondásos a helyzet, mert gyermektelen házaspárok sokasága szerinte örökre fogadni, de az országban alig van „kínálat”. Az érdeklődők így Kínában, Dél-Amerikában és Kelet-Európában (Oroszország, Románia) próbálnak szerencsét. Egy tanár ismerősöm pár éve magyar fiút hozott.

Az „óvodások” teherbe esése ellen elsősorban felvilágosítással, tanácsadással igyekeznek harcolni; majdnem az egész országban működnek telefonos tanácsadó központok. Andalúziában a regionális kormány egyes népiünnep alkalmával ingyen osztott szét „mágnapi tablettákat”, Katalóniában pedig felvetődött a gondolat, hogy középiskolákban óvszereket kiszolgáltató gépeket állítsanak fel. Külföldön, mondják, már van rá példa. S éppen erről folyik most a vita.

A katalán kormányzat ki akarja mérni ezzel kapcsolatban 639 középiskola tanulóinak és tanárainak, továbbá a szülőknél a véleményét. Az eddig keltei vizsgálata szerint az eredmény meglehetősen ellentmondásos lesz. A katolikus szülők szervezetei máris hallatták hangjukat: „az iskolákban értékeket, kultúrát, tanítást kell árulni, semmi mást”. A diákság egy része a kérdést nagyon is gyakorlati szempontból ítéli meg: az ilyen óvszervásárlás drága dolog, másrészt sokan szegényellnék, hogy így hozzák nyilvánosságra „magánéletüket”. Mások, felnőttek, arra mutattak rá, hogy az óvszerek árusítása a középiskolában a korai nemi élet, „természetes” voltát hirdetni mindenképp előtti. Komoly szexuális nevelésre van szükség, ami az iskola és a család feladata. A megyéspüspökök közül eddig egy hallatta a hangját; ő az abortuszkérdés megoldását az önmegtartóztatásban, a tisztaságban látja.

Csak az viathatalan, hogy az eddigi magatartás folytatása nem elegendő. Nagy feladat vár a közoktatásra, különösen az egyházi iskolákra, melyek nagy vonalakban keresztény eszméket állítottak a tanulóknak elé, de részletekre nem tértek ki. S feladat vár a családi nevelésre is. Itt azonban egykori professzorom, Friedrich Schneider, a nagy katolikus pedagógus véleménye jut az eszembe: a szülő és a gyermekek „túl közel vannak egymáshoz; a szexualitás kérdése nem fér el közöttük”.

Rónai Zoltán

GYERMEKEKNEK

Üzen a szívárvány

Alig tértünk napirendre a karácsonyt követő rövid pár hét alatt, s máris egy újabb ünnepre kezdünk el készülni a múlt hónap közepétől. Hamvazószerdán a szentmise világában odatartottuk fejünket az Úr elé, aki ezt üzent nekünk szolgáink keresztül: „Térjete meg és higgyetek az evangéliumban!” és „emlékezzél ember, hogy porból lettél és porrá válsz!”

Miért hangzottak el ezek a mondatok most újra? Mit akar jelenteni nekünk a fent említett felhívás? Valóban rossz úton járunk, amelyről feltétlen vissza kellene fordulnunk? Ha őszinték vagyunk önmagunkhoz, be kell vallanunk szent Pállal együtt: „Magam sem értem, hogy mit teszek. Mert nem azt teszem, amit akarok, hanem azt teszem, amit nem akarok, a rosszat.” És mindezt nem ritkán!

Igen, minden nagyobbított időszak rádöbben arra, hogy csak magunk erejéből nem tudunk jók lenni. Csak szervenünk a magunk és egymás hibái miatt. Vágyakozunk arra, hogy ezektől megszabadulhassunk.

De mindez, csak Jézus Krisztus szenvedése, halála és feltámadása által lehetséges. Idei nagybajtunk egy újabb alkalom arra, hogy begyakoroljuk magunkban az érvényes életet és szívünkben elcsendesedve, érzékeny lélekkel járjunk a világban és így készüljünk Húsvét ünnepére.

A hétköznapi életben sokszor a valami különlegeset és nagyszerűt keressük és nem vesszük észre Isten jelenlétét az apró történetekben. Ő ott is jelen van és üzen nekünk. Erre tanít az alábbi kis történet is.

Volt egyszer egy király és neki három fia. Miután megöregedett, felosztotta birodalmát az első és második fia között. A harmadikat kifelejtette és nem adott neki semmi örökséget. Nagyon elszomorodott ezért a legkisebb fiú.

Egy világhírű Krisztus-szobor és amit Rió fényei eltakarnak

2001 októberében Rio de Janeiro jelképe, földünk (feltehetően) leghatalmasabb Krisztus-szobra 70 éves lett. Felavatásának napja, 1931. október 12. Jeles történelmi tényre utalt: Brazília 1822-ben azon a napon nyerte el függetlenségét Portugáliától. Amíg tehát a szoboravatási ünnepségek időpontját egy távoli dátum határozta meg, az alapanyag megválasztására a közelmúlt, az I. világháború emléke volt döntő hatással. A terv kivitelezésével megbízott Heitor da Silva Costa, a fegyvereket szimbolizáló acél és vas helyett a szappankő mellett döntött. A porózus anyag azonban nem állt ellen az időjárás és a légszennyeződés pusztító hatásának, a szobor renoválásra szorult.

Az 1920-as években a riói érsekség da Silva Costa brazil építész bízta meg a szobor építésével. Házigazdái virágzó bokrokkal ékesített ötödik emeleti teraszáról estéknként gyönyörködöttünk a Guanabara-öböl felé forduló, kitárt karokkal a város felett örökdő, megvilágított Krisztus-szoborban. Mi is beletartoztunk a 360 fokos nagy karéjba, ahonnan látni a Corcovado hegyről lenéző óriást. (Magassága 30, a talapzattal együtt 38 méter, 90/115 láb. A kéz 8, a fej 30 tonna. A kartároltság, ujjhegytől-ujjhegyig 28 méter.) Felavatása után a szobor hamarosan a turisták kedvelt célpontja lett. Államfők, híres emberek, a szélrózsa minden irányából Rióba igyekvők tömege kereste fel, eddig vagy 7 millióan. A szobornak, amely a polgármester szavaival: „Nem csak a város, de Brazília szimbóluma”, kiemelt helye van Rió életében. Igazolja ezt a múlt évben bevezetett nagy áramtakarékossági intézkedés is. A Corcovado hegy éke volt az egyetlen megvilágított szobor a metropolisban. (Mert), „Ha még itt is kikapcsoljuk az áramot és sötétséget jelent az egész városnak” - jegyezte meg a polgármester.

A király a következő szavakkal próbálta világosítani: „Egyet se szomorkodj! Neked ajándékokoz egy nagyon jó horgonyzási helyet vágyaid és álmaid számára.” „Hol találom meg azt a helyet?” - kérdezte a fiú az apját. „Holnap megmutatom neked” - válaszolta a király.

De másnapra meghalt a király.

Útra kelt a legkisebbik fiú megkeresni azt a helyet, amelyet neki ígért apja. Beutazta az egész világot, de nem találta. Végül, mikor már azt gondolta, hogy ismeri az egész világot, de a horgonyzási helyet mégsem találja, eljutott egy szigetre. Alig lépett arra a földre, tudta máris, hogy oda jutott, ahova szívében vágyakozott s amiről mindig is álmodott. Hatalmas csend fogadta. Ő ott volt, ahol a föld és az ég, hol az eső és szél, hol a nap és felhők még beszélni tudnak az emberhez - feltéve, ha ő odafigyel és törekszik megérteni a természet szavát. Ehhez viszont egész nagy csendre volt szüksége.

Néha oda kellett tartsa arcát az esőbe, hogy az megmossa, és a szélbe, hogy az megszárazítsa. Szemeit az égbe kellett emelje, hogy abban ő tükröződni tudjon és a felhőknek a szívét feltárgja, ha a búcsú szomorú órája közeledt.

Lehetséges, hogy ez a föld Neked is üzen színeivel és fényével, szívárványával és naplementéjével, melyek nem ebből a világból valók. De az sem kizárt, hogy e föld addig nem nyugtat meg Téged, amíg nem fogadod el őt olyan helynek, amelyen az idős király harmadik örökségét tudod körvonalaiban felfedezni. Mert a lélek szigeteit annyira gazdagok mennyei kinccsekben, amennyire ki tudod tárni saját lelkedet Isten előtt.

József atya

Londoni levél

Új anglikán egyházfő kerestetik

Dr. George Carey canterbury érsek, az anglikán egyház feje, bejelentette, hogy hatvanhatodik évét betöltve, október utolsó napján nyugdíjba vonul, bár hetven éves koráig erre nem kényszerítették a szabályok. Ő a 103. canterbury érsek az 597-ben felszentelt Szent Agoston óta. Carey tizen- és fél évig irányította az anglikán egyházat, az se idő alatt volt elég gondja-baja, hiszen megcappant a hívősereg és csökkent a jövedelem. A legnagyobb vitát az okozta, hogy legyenek-e nő papjai az egyháznak. Végül lettek. A leköszönő érsek munkáját mindenki nagyra becsülte, a westminsteri katolikus bíboros érsek, Cormac Murphy-O'Connor az integritását és a bátorságát említette üzenetében.

Kilenc hónap alatt új egyházfőt kell találni. Blair brit miniszterelnök napokon belül felállítja a tizenhárom tagú jelölőbizottságot. Ez fogja őtől ketőre leszoztítani a javasolt személyek szavát, hogy azután a kormányfő és a királynő közösen választasson e kettő közül. A nyár közepére tudjuk majd meg, hogy kit tartanak megfelelőnek. II. Erzsébet trónralépésének ötvenedik évfordulóján, júniusban, a Szent Pál székesegyházban mindenestre még George Carey celebrálja az ünnepi istentiszteletet. Számunkra elég különös, de az anglikánoknál az a hagyományos rendszer, hogy csak a brit anyae gyház jelöl utódot és határoz az utódlásról. Viszont dr. Carey azt szeretné, ha a rochesteri püspök dr. Michael Nazir-Ali lépne a helyébe, aki indiai születésű. Karizmatikus, nagy tudású, érkekes személyiség, a keresztény-mohamedán viszony szakértője. De máris fanyalognak egyes bennfentesek, hiszen jöjjék Michael Nazir-Ali protestáns templomban keresztelték, gyermekkorában katolikusnak vallotta magát, s csak később döntött az anglikán egyház mellett, amelynek azután papja lett. „De hiszen az egész anglikán egyháznak katolikus múltja van” legyintenek erre sokan.

Szóba jöhet még London püspöke, Richard Chartres, ő viszont még Nazir-Ali-nál is konzervatívabb, ellentéző például a nőpapság intézményét. Ha összegezzük a sajátjában és az egyházi fórumokon elhangzó véleményeket, legnagyobb esélye a bama bőrű rochesteri püspök mellett Wales főpapjának Rowan Williams-nek van, aki igen nagy tudású férfiú, teológusprofesszor volt az Oxfordi Egyetemen. Ő különös tervekkel forgat a fejében. Ha elnyerne a Canterbury érseki megbízatást, javasolná, hogy a mindenkori brit uralkodó ne legyen többé az anglikán egyház világi feje. Talán arra gondol, hogy II. Erzsébet után Károly herceg a trón várományosa, aki elvált ember, tehát nem érdemel méltóságot az egyházbán.

Blair miniszterelnöknek nagy beleszólása van az utód kijelölésébe. Ő gyakorló anglikán, a felesége pedig gyakorló katolikus. Úgy tudni James Jones liverpooli püspökkel rokonszenvez. De a fogadóirodák Rochestert és Walest jegyzik.

A Canterbury érsek évi fizetése mintegy 90 ezer dollárnak felel meg, a nyugdíja körülbelül 25 ezer dollár évente. Ilyen alacsony jövedelemmel dr. Carey bizonyára nem ülhet igazán nyugodtan a babéraján, még akkor sem, ha ehhez mindenféle más összegek járulnak, bizottsági tagságokból, publikációkból. Rá fog szorulni, hogy előadókörutakat tegyen világszerte.

Amak idején sokan nem fogadták örömmel George Carey érseki kinevezését. Ő volt az első anglikán egyházfő, aki nem az oxfordi vagy a cambridgei egyetemen végzett, és egyszerű londoni munkáscsaládból származik, apja kórházi portás volt. Módomban volt egy ízben elbeszélgetni dr. Careyyal, igen rokonszenves, jóhumorú, közvetlen embernek ismerhettem meg. Autoritását biztosítandó, először az egyházi hierarchián belüli sznobok idegenkedését kellett leküzdenie. Végül elszánt akaratallal vitte végbe a reformokat, elsősorban a nők pappszentelésének ügyét. De éppen emiatt hagyják el sokan az anglikán egyházat, hogy a katolikusokhoz csatlakozzanak. Nem volt tehát könnyű feladat a Church of England egységének megőrzése. Ebben fáradozott több mint tizenegy év alatt George Carey.

Sárközi Mátyás

Bitskey Ella, Sarasota, FL.

SZAMOSI JÓZSEF:

Föltámadott a tenger ...

Ez a riport-félség eredetileg cserkész-ünnepségre készült. Elképzelés szerint a bekezdéseket felváltva mondják hármán, (2 fű, 1 lány), a közbeiktatott verseket pedig külön versmondók. Úgy gondoljuk, hogy ez a színté kánon-szerűen még visszatekintés után még előadásra kerülhet. Ezért közöljük lapunk hasábjain az eredeti „for-gatókönyv” szövegét.

(Közös ének):

Kossuth Lajos azt üzenie
Elfogyott a regimentje.
Ha még egyszer azt üzeni,
Mindnyájunknak el kell menni.
Éljen a magyar szabadság,
Éljen a haza!

A modern Magyarország megteremtése egy felemelő, kissé színpadias aktuálsal kezdődik: a magyar nyelv jogaiért küzdő 1825-ös országgyűlésen a hallgatóság soraiból feláll egy fiatal huszárkapitány, gróf Széchenyi István s egész évi jövedelmét egy, a magyar nyelv ápolását szolgáló intézmény létesítésére ajánlja fel: Ezzel a gesztussal megalapítója a Magyar Tudományos Akadémiának s hamarosan szellemi vezére a reformkorszaknak.

Bár a bécsi uralkodó körök elodázták a követelt reformok megvalósítását, nyilvánvaló volt már, hogy az ún. rendi világ: idejét múlta, a régi nemesi kiváltságokat fenntartani nem lehet sokáig, s a nemzet nagy többségét kitevő jobbjátság (paraszti réteget) jogokhoz és életlehetőségekhez kell juttatni.

A reformmozgalom a középnemesi osztály fiaiban talált lelkes hívekre: fiatal jogászok (akkori elnevezéssel: jurátusok), ügyvédek, papok, orvosok, egyszóval az értelmiségiek, valamint a fiatal írók vívták ki az új korszakot.

Széchenyi volt az első, aki nagyvonalú átfogó tervekkel az egész magyar nép jobb jövőjéért dolgozott. Eszméit három nagy könyvben fejtette ki (*Hitel, Világ, Stádium*), feltárta bennük az elmaradottság okait, kíméletlenül rámutatott a vezető osztályok hibáira és megjelölte a felemelkedésre vezető utat. A nemzeti hibák feltárása sokaknak nem tetszett, az előjogaihoz ragaszkodó főurak s nemesek közül sokan ellene fordultak. Hitel c. munkáját több helyen nyilvánosan elégették. Széchenyit nem kedvetlenülítették el a támadások...

Hozzálatott a gazdasági felemelkedés gyakorlati elindításához. Megalapítja az Országos Mezőgazdasági Egyletet, a lótenyésztés fejlesztésére löversenyeket szervez, nevéhez fűződik a Danahajózási Társaság, az Alduna- (Vaskapu) és Tisza-szabályozás, az első állandó Duna-híd, a Lánchíd építése. Keresztülviszi, hogy a Lánchídon a nemes is hídvámot fizessen s ezzel az első rést ütötte a nemesi kiváltságokon.

A reformországgyűléseken tűnt fel a fiatal Kossuth Lajos, aki „Országgyűlési Tudósítások” címmel sokszorosított újságot szerkeszt s a cenzúra megkerülésével, szétküldi az egész országba, amiért egy ideig börtönbe kerül.

Kiszabadulva most már engedéllyel szerkesztette az első közvélemény-irányító lapot, a Pesti Hírlapot. Kossuth az Ausztriától független nemzetállam megteremtését tartotta elsődleges fontosságúnak, hogy így szabaduljon meg az ország az osztrák gazdaságpolitika nyomásától, mely kizsákmányolta Magyarországot.

Széchenyi aggódva figyelte Kossuth működését, elismerte tehetségét és jó szándékát, de nyilvánosan (*Kelet Népe* c. munkájában) azzal vádolta, hogy izgatott módszereivel forradalomba viszi a nemzetet és az csak bukással végződhet. Széchenyi a reformokat fokozatosan, a

Történelmi riport márciusi ünnepségre

kormányzattal egyetértésben akarta véghez vinni, de a közvélemény inkább ment a köznemesi származású Kossuth, mint a főnemesi Széchenyi utáni, akit különben Kossuth illetett a „legnagyobb magyar” elnevezéssel.

1848. március 13-án kitört a bécsi forradalom, amely megbuktatta a mindentható Metternich kancellárt.

Ugyanekkor Pesten is megmozdult az ifjúság. (Versmondó):

Föltámadott a tenger,
A népek tengere;
Ijesztve eget-földet,
Szűlaj hullámokat vet
Rémítő ereje.

Látjátok ezt a táncot?
Halljátok e zenét?
Aki még nem tudtátok,
Most megtanulhatjátok,
Hogyan mulat a nép.

Reng és üvölt a tenger,
Hánykódnak a hajók,

főlényben levő ellenségen. Roth császári tábornok megadta magát. Ebben a csatában tűnik fel a fiatal *Görgey Artúr*, nemcsak a szabadságharc, hanem a magyar hadtörténelem egyik legkiválóbb hadvezére. Minden csatáját megnyerte.

(Versmondó):

A Kárpátoktól le az Al-Dunáig
Egy bösz üvöltés, egy vad zivatar,
Szétszört hajával, véres homlokával,
All a viharban maga a magyar.

(Petőfi: Élet vagy halál)

Időközben a császári trónra s 18 éves Ferenc József kerül, magyar királlyá nem koronáztatja magát. Ezért a nemzet természetesen nem ismeri el; „trónbitórlónak” tekintik.

A magyar újoncsereg Bécs felé nyomul, hogy segítse a bécsi forradalmárokat. De a császári fővezér, Windischgrätz herceg leveri a forradalmat, és visszavonulásra készíti a magyar csapatokat s most már támadásra, indul. Január ele-

Kossuth toborzó úton Cegléden

F. Kollartz ceruzarajza (Budapest, Történelmi Múzeum)

Sűlyednek a pokolra,
Az árcob és vitorla
Megtörve, tépve lóg.

Tombold ki, te özönvíz,
Tombold ki magadat,
Mutasd mélységes medred,
S dobáld a fellegekre
Bőszült tajtékodat;

Jegyzd vele az égre
Örök tanúságot:
Habár föltúl a gálya,
S alul a víznek árja,
Azért a víz az úr! (Petőfi)

Március 15-én Petőfi és Jókai vezetésével mellett megy végbe a vértelen forradalom. Petőfi elszavalja a „Nemzeti dal”-t, kinyomtatják a 12 pontot, mely lényegében Kossuth programjának pontokba foglalása volt.

Április 17-én megalakult az első magyar felelős minisztérium. Miniszterelnök: gr. Batthyány Lajos, a miniszterek közt van Széchenyi, Kossuth, Deák Ferenc, báró Eötvös József.

(Versmondók felváltva):

Törvénybe iktatták a sajtószabadságot,
tehát megszűnt a cenzúra, visszacsatolták
Erdélyt, a nemesek önként mondták le a kiváltságaikról,
kimondták az egyetlen közhelviselet,
felszabadult a jobbjátság, eltörölték
földesúri terheit, a kötelező robotot, üzedet.

Ausztriától való elszakadásra ekkor még Kossuth sem gondolt, a bécsi udvar azonban ezzel vádolta a magyar kormányt, s a nemzetiségeket lázította fel Magyarországot ellen.

A képviselőház Kossuth gyűjtő beszédének hatására 200 ezer újoncot ajánl meg. Az újonnan alakult fiatal magyar hadsereg Pákozdtól mellett megveri Jellasics horvát bánt seregét, a bán Bécsbe menekül.

Október 7-én Ozora mellett győz a magyar újoncsereg a számbelileg nagy

jén bevonul Pestre, a kormány Debrecenbe menekül.

A Délvidéken *Damjanich* harcol a szerb felkelők ellen, Erdélyben a lengyel forradalom hőse, *Bem* küzd hősiessé a császáriakkal.

Windischgrätz főerege elől Görgey kitér, s a Felvidékre vonul. Egyik hadosztálya (nagyrészt tót és rutén honvédek-ből állt) fergeteges téli időben tört utat a branyiszköi-hágón keresztül. *Erdős Imre* tábori pap a keresztet magasra tartva rohant a honvédek élén gyilkos golyózáporban.

Karácsonykor „Bem apó”, ahogy katonái nevezték, elfoglalta Kolozsvárt, sőt az újból benyomuló császáriakat és orosz segédcsapatokat is kiverte Erdélyből.

(Versmondó):

Mi ne győznénk? hisz Bem a vezérünk,
A szabadság régi bajnoka!
Bosszúálló fényel jár előttünk
Osztrolenka véres csillaga.

Ott megy ő, az ősz vezér; szakállá
Mint egy fehér zászló lengedez;
A kivívott diadal utáni
Békességének a jelképe ez.

Ott megy ő, a vén vezér, utána
A hazának ifjúsága mi,
Így kísérik a vén zivartart a
Tengerek szűlaj hullámai.

Két nemzet van egyesülve bennünk,
S mily két nemzet! a lengyel s magyar!
Van-e sors, amely hatalmasabb, mint
E két nemzet, ha egy célt akar?
Egy a célunk: a közös bilincset
Összetörni, melyet hordozánk,
S összeterjünk, esküszünk piros mely
Sebeidre, megcsúfolt hazánk!

Mi ne győznénk? hisz Bem a vezérünk,
A szabadság régi bajnoka!
Bosszúálló fényel jár előttünk
Osztrolenka véres csillaga!

(Petőfi: Az erdélyi hadsereg)

Kossuth fáradságát. Újabb és újabb csapatokat szervez a zászló alá, fegyvert gyártat (Erdélyben *Gábor Aron* a híres ágyúöntő mester), a magyar asszonyok, lányok ékszerüket áldozzák a haza oltárára, tépést készítenek, meleg ruhát varrnak a honvédeknek.

A téli reménytelenséget a reménykedés váltja fel.

Görgey fővezérletével a honvédsereg a diadalmas tavaszi hadjáratban egyik győzelmét aratja a másik után. Maga Windischgrätz a fősergeggel Nyugat felé menekül s kivonul az országból.

Márciusban a bécsi kormány közlése az ún. *Olmützi nyilatkozatot*, mely Magyarországot osztrák birodalmi tartománynak nyilvánította, eltörölte alkotmányát, leválasztotta Erdélyt és Horvátországot. Válaszul a magyar kormány április 4-én debreceni Nagytelepházban kimondja a *Habsburg-ház trónvesztését* és Kossuthot az ország kormányzójává választották.

Május 21-én Görgey hátrahagyott ostrom után visszafoglalja Budát.

A bécsi udvar az orosz cárhoz (I. Miklós-hoz) fordul segítségért. 200 ezer orosz özőnlök az országba *Paskievics* nagyherceg vezérlete alatt. Most már 370 ezer orosz-osztrák katona és 1200 ágyú áll szemben 150 ezer magyar honvéddel és 450 ágyúval.

Közben Bem serege is elvérzett Erdélyben a túlerővel szemben. Az utolsó ütközetben, július 31-én Segesvárnál, a *kozák lovasság rohamaiban* tűnt el Petőfi Sándor a legnagyobb magyar költő.

A temesvári csatavesztés után Kossuth lemondott, a főhatalmat átadta Görgeynek és híveivel együtt Törökországba menekül. A szentkoronát *Orsova mellett* elásatta.

Görgey a reménytelen helyzetben augusztus 13-án Világosnál az oroszok előtt letette a fegyvert. A varsói herceg így jelentette urának, a cárnak: „Magyarország felségéd lábainál hever!”

Magyarországra a megtorlás és elnyomás sötét évei vártak. A nemzet azonban hittél-hitte nagy költőjével, Vörösmartyval, hogy „lesz még egyszer ünnep a világon”.

(Szerelők közös éneke: a Kossuth-nóta dalamára és refrénjével):

A magyar név megint szép lesz,
Mélto régi nagy hírehez;
Mit rákentek a századok,
Le mossuk a gyalogtató!
Éljen a magyar szabadság!
Éljen a haza!

Hol sírjaink domborulnak,
Unokáink leborulnak,
Es áldó imádság mellett
Mondják el szent nevedet.
Éljen a magyar szabadság!
Éljen a haza!

(Petőfi: Nemzeti dal, két utolsó strófája)

Ez a Petőfi-Kossuth összepárosítás, ha szokatlan is, nem történelem ellenes. De újdonság.

Anyagterhelés miatt több cikket csak későbbi számainkban hozunk. Cikkíróink megértését kérjük.

A szerkesztőség

Megjelent!
SZAMOSI JÓZSEF
új könyve:
MAGAM ÜGYÉBEN I. kötet
Verseik, műfordítások • Az évek sodrában
Cikkeik, bírálatok •
Sílvirágok-gyomnövények •
Lapszélti jegyzetek • Nekrológusok

MAGAM ÜGYÉBEN II. kötet
A kortársak szemével • Interjúk, köszöntők •
Levelek • Két irodalmi hamisítvány •
A szentkorona menekítése és emlékműve •
Jegyzetek
A két kötet 600 oldal és
40 oldal melléklet: képek, dokumentumok.

Megrendelhető a Szerző címén:
Elektrastr. 7/B, D-81925 München,
*
Együttes ára: 35 EUR vagy 70,- DM.
*
Átutalás: Hypo Vereinsbank Mü.
Konto-Nr.: 86 20 99, BLZ: 700 202 70

GODÓ PÁTER KÁLVÁRIÁS ÚTJA

Látogatás a Godó-portán

„Katolikus kisebbség Erdélyben” című könyvében írja Virt László: Miután Romániában, 1952-ben vita támadt az egyházhoz hű és a hatalomnak behódoló papság között arról, ki az egyház titkos vezetője - Márton Áron és helyettesei (ordináriusai) már börtönben sínylődtek - Godó Mihály több társa támogatásával levelet írt a politikai rendőrség ordinárius-jelöltjeinek, hogy kifejtse: miért nem jogosultak e tiszttség betöltésére? A levelet Godó atya a papság körében terjesztette. A levél természetesen a hatóságokhoz is eljutott és Godó Mihály letartóztatott. Akkor, első fogsága alkalmával látásért és hazaárulásért 10 évet volt börtönben, ebből nyolc évet Rimnicu Sarat-on magánzárkában. Élete során 12 évet töltött börtönben és hat évet internálásban. Utoljára 1981-ben szabadult, miután 41 gyilkos megért a kezei közt. Az erdélyi katolikus szellemi ellenállás egyik vezetőjeként 1954-ben, börtönéből lelki motorja volt annak a szervezkedésnek, amely nyomán, a békepapokat kijátszva, többféle titkos lelkigyakorlatot s bojkott-miséket tartottak az egyház-hű lelkipásztorok. Év végén e hálózat csaknem valamennyi tagját lefogták a szekusok.

2002. Szent Jakab hava, 28. Kisiratos, Nagyfalú, a Malom utca előtti Godó-ház. Regélő Godó András - született 1927-ben - a ház máj öregura.

A gazda hagymát szed a kertben, hogy ne rohadjon tovább az esőben. Asszonyának elég nehézzé esik embőrért a kertből - az idegőn kedvéért - előhívni. Hogy lóg az eső lába, megkönnyíthetné, egyben meg is nehezíti a Godó-járó gyalogportya dolgát.

Az elején mintha harapófogóval kellene kiszéni belőle, de aztán reggel. A börtönben möglátogattam Zsilaván, Prahován, Nagyváradon, Bukarestben, a Rómászáron a katonai törvényszékön, aztán Resicán, Karánsebesön. Gorombán bántak vele. Rimnik-Vilcsán a föld alatt volt egy magán-cellában, ott sokat tápászkodott. Valahol azt olvasta, hogy a nevetés gyógyít. Elkezdett a magán-cellában hangosan nevetni.

- Godó páter megbolondult! - jöttek a börtönőrök. Kérte, mehessen ki Afrikába a bélpoklosok közé! Sokszor kérte, nem engedték. - Tíz év után kaptunk tőle levelet, be volt dobva az ablakon.

- Prahován - meséli tovább Godó András - a belvárosban úriemberek voltak! Volt börtön a város szélén is, út a belvárosban tartották. Bukarestből villamossal kimentem a város szélire, aztán visszamontam. Vittem neki csomagot. Azt mondták, átadják, engem mög beengedtek hozzá. A fényképezőgépet, karóráját ideadta, vigyem haza.

Hoztál cigarettát? - kérdezte.

Tíz dobozzal vittem, de Mihály keveselt!

- Mönjön, vögyön még cigarettát! - szólalt meg a tisz, aki közben ott ült a szobában.

Amikor kiszabadult, csak feleket szívozt, aztán elhagyta. A tüdejével volt baja. Másfél évig a Korányi szanatóriumban, Budapesten volt. Kikezelték. Helyregyűtt.

- Bukarestben volt tán? Úgy fáncos a börtönben, hogy neki adtam a bakancsot. Ő mezítláb volt. Nem volt igényös! Ha volt, jó, ha nem, az is jó. Aszonta Prahován, amikor kiszabadult: Nem akarok innen kiszabadulni! Segíteni akarok azokon az embőrkön, akik itt sínylődnek a börtönben.

- Hát, ez volt a sorsa. Kemény embőrvót! Az, hajja.

Mesék a páterről

- Nemrég csukták le - meséli Godó András -, Herkulesen volt plébános; az volt a baj vele, hogy magyarul, románul és németül egyaránt prédikált, és túlzottan megszerették az emberek. Meg ráfogtak mindent. Tudja, a katolikus egyház sok mindent kap nyugatról, Nyugat-Németországból is, a papok másképp éhen halhatnak. Én is a kintől ajándékozott kocsival járom a filiákat, máshogy nem lehet ellátni ezt a sok elhagyott plébániát. Aztán ránk fogják,

hogy illegálisan kapott valutából vettük, hogy lopunk, csalunk - hallom odahaza 1980-ban. - Őt még kémkedéssel is meggyanúsították.

1979-ben Herkulesfürdő miatt hat évet kapott. Mivel Herkulesen a titkos rádióadó, amelynek működtetésével gyanúsították, tovább tájékoztatta a „román igazság- ról” a nyugatot. 1980 nyarán hazaengedték.

Kisiratoson halottam először Godó Mihályról. Csak a legjobbakat! Hogy rendíthetetlen. Becsukhatják akárhánszor, üthetik, vágthatják, üldözhetik, nyomorgathatják, nem és nem, nem enged - otthonáról hozott keresztény katolikuságból, magyarságából, emberségéből. Majd 1980-ban magam is láthattam s hallhattam. Iratos jelenlegi templomát száz évvel ezelőtt építették - építettük mi, helybeli magyarok -, s a fényes búcsú évfordulós ünnepségen megszólalt Godó atya is. Bevallom, sosem felejttem.

Aztán még egyszer találkoztunk: megkerestem Szentannán a német öregotthonban. Főlment szülőfaluja szőszékére és olyanokat mondott, amitől melege kezdett lenni az embernek. 1980-ban nyilvánosan mifelénk - különösen „Romániában” - nem nagyon hangzott el efféle kommunista- és szovjetellenes hang. Különösképpen nem prédikációjában.

Jóval később tudtam meg, hogy Márton Áron, Mindszenty József és a pápa között közvetített. Vatikán és Erdély, Róma és a magyarság közös dolgaiban ügyködött; hogyne tekinthette ügynöknek a bizánci egyremegy, hogy vallásos, vagy istentelen - avkivilág, hogy „békepappá” - a kommunista „nemzeti”-katolikus egyház-féleség emberévé - válni semmi áron sem volt hajlandó!

Szentannán árulta el, hogy nem lelkesedik a magyarországi egyházi vezetőkért, mert - szerinte, aki inkább évtizedekig ült, mint hogy „ezeket” szolgálja - túl engedékenyek voltak. Azt írtatta, melyik - katolikus - lap milyen; azoknak szurkolt, akik kimondják, s nem kenik el az igazságot.

Tömővárról gyűvet főlment a szízesztesdős iratosi szentegyház szőszékére, s - a megörökítés szerint - így szólt a búcsús néphöz:

- Itt vagytok mint egység! A kereszt tövében alapított faluban, e vérzivataros tájon megmaradt a nép! Mert jó helyre jött ide, hol már állt a kereszt. Mert a kereszt hatalom, erő! Ez a kereszt diadalmaszkodott a világon! Moszkvától Fokföldig, Washingtonig. Ennek a keresztnek a hordozójától hangzottak el a szavai a Holdon! Maradjatok ilyen egységesek, akkor örökre megmaradtok. Másképpen az ördög diadalmaszkodik, az Antikrisztus!

Most, 2001-ben tudom meg, hogy éppen akkor jött ki a tömlöcből!

Ha nem kínzással kísérleteznek, nem mehettek volna vele sokra.

Bevallom, megrázott. Hogy népemre mennyire hatott, csak sejtem. Biztos, hogy nagyon! Azokra, akik halhatták. De a mai új nemzedék honnan tudná mindezt!?

Istenházát kerülve, vallást elhajtva, keresztény katolikus erkölcsöt sutba vágva, hagyományainkból kivetkőzve egységesek mára hogy maradtunk volna, meg hogy maradhatnánk, az ördög hogy ne diadalmaszkodhatna?

Ha minden napunk ilyen okos, ilyen kemény, ilyen rendíthetetlen!?

Hogy lehetne. Ahogy mi sem. Mindannyian hogy lennének rá képesek!

Ellenben Godó Mihály!

Kisiratosi - Szent kereszt főlmagasztalására szentelt - istenházának századik (rendesen Szent Mihály hava második vasárnapján megtartott) templomnapján, életének 67. évében állt elénk. Tanítani! Jobbá tenni!

Mert ez lehetett az élete: tenni, segíteni, fölelni.

Közreadja:

Sarusi Mihály, Balatonalmádi (Folytatás a következő számban)

CSERE SZÜLŐK ÉS CSERE TESTVÉREK

A napokban kezembe került egy már megsárgult jegyzet: régi nyaralás élménykardolata. Olyan tanulságot változtam fel 30 éve, amelyet tán nem is kellett volna leírni, hiszen azok közé tartozik, amelyek úgy belém vesődtek, hogy sosem sárgulnak, halványulnak már el.

Egy sok reményt keltő kezdeményezés története ez, amelyet úgy gondolom, érdemes visszaemlékezve másokkal is megismertetni.

Akkoriban, elhagyva a hazát, a visszatérés lehetőségét is elveszítve, úgy gondoltuk feleséggel a hontalanság friss sebét ott próbáljuk gyógyítani, ahol erre érzelmileg a legjobb otthoni gyógyír található: Burgenlandban, az egykori magyar földön. Hát, ott töltöttük a kezdeti nyaraink egyikét.

Ismerkedve utazgattunk a gyönyörű történelmi tájon. Így, egy meleg nyári napon Purbachba (Feketeváros) is eljutottunk. Sétálva néztük a délután magányos csendjében húzódo borospince-sort. Több, egyikének bejárata fölött bokros, sóprűszerűség volt kitűzve, és a rákötött borosüvegeken csillogott a nap fénye. Az ajtó előtt bácsika üldögélt a nap heve elől a kellemes árnyékba húzódova. Odaérve illedelmesen köszöntünk neki. Kérdi nem-e akarjuk megköstölni a borát, és kicsit megpihenni a lenti hűsben. Miért ne, hiszen nem volt semmi dolgunk.

A pince mélyében a hordók előtt kedves ácsolt asztal, lócák fogadtak. A gazda a hordók közül fordult, és kis kóstoló poharakba kitöltött különböző ízű borokat, kérve, választanánk ki belőlük azt, amelyiknél maradni szeretnénk. A szertartás végzetével helyet foglaltunk. Az asztalon a választott borok, kosárban fehér kenyérszeletek, sajtok, előtűntek egy nagyon kellemes délutáni időközletés nélkül ígérete.

Kezdeti németiségünkön érződött a nyelvhez való idegenségünk, hát mi sem természetesebb, hogy elhangzott a kérdés: merről jöttünk, hová valósiak vagyunk. Mondtuk, magyarok vagyunk, de nem rég óta Németországban élünk, onnét jöttünk át. Az öregünk kissé sóhajtott, láttam szemében megcsillan a pince takarékos lámpafénye. Némi szünet után halkán, szinte magának mondva megjegyezte: valamikor ő is tanult magyarul a „csere szüleinél”, és elmerengve hozzátette még: de az nagyon régen volt.

Meglepődtem a furcsa szóösszetétel, hiszen, így idegenül hangzott, és ezzel a fogalommal nem tudtam mit kezdeni, hát magyarozatot kértem rá. Elgondolkozott, de csak annyit mondott: igyunk! Összecsengtünk a poharakat, az aranylónedű balsamosan simul le a torkunkon, de én kérdően néztem a gazdára. Letéve a poharát, kezeit összefonva az asztal lapjára tette, és láthatóan belemerült egy sosem felejtett réges-régi világba. Szavai halkán idézték a számára láthatóan kedves múltat.

- Úgy volt az régen, amikor mi, osztrákok, még közös hazában éltünk magukkal, magyarokkal, aztán, hogyha már közös ez a hazá gondolták, értsük és beszéljük is egymás nyelvét. A bölcs emberek kitalálták annak a módját is, hogyan lehet ezt sok okoskodás nélkül megcsinálni akkor, amikor az ember ezt játszva megtanulhatja: a gyerekkorban.

Az úgy volt igazából, hogy amikor a nyáron nem volt iskola, választhattunk mi Magyarországon csere szülőket, és azok gyerekeinek az én szülem lettek a csere mamájuk és papájuk, mi meg a csere testvérek. Pár hétig azoknál éltünk, ugyanakkor ők nálunk, aztán meg közösen hol itt, hol ott.

- Nem félt az idegen „szülőktől”? Kérdeztem rá. - Nem, mert láttam kedves emberek.

Hát, így tanultam én akkor magyarul, azok meg nálunk németül. Még verset is tudtam, meg énekeket.

Elhallgatott. Tudtam, ennek így nem lehetett vége, de nem szóltam. Rágtuk a kenyéret, sajtot, amelyek az italt is kérték.

- Tudják, volt az első háború, oda a csere szüleinnek is menniük kellett, meg az enyéimnek is. Azt is tudják, hogy a végén két külön ország lett a régi közösből, így a közös nyelvekre sem volt már szükség, aztán meg, felnőtünk, meglelt nekünk is a mindennapi dolgunk, de irogattunk egymásnak.

Utána jött a második háború, azután meg más rendszer is lett a két országban, meg még szöges dróttal, aknákkal is elválasztottak bennünket, hát muszáj volt elveztenünk egymást. Én meg az élet rendje szerint megőregedtem, és egyre többet gondolkodtam azon, milyen szép is volt az akkor a kéd, de közös hazában. A 60-as években addig-addig gondolkodtam, míg egyszer mondom a fiainak, mert mi akkor már mehettünk odaát: neked van autód, üljünk bele, és átme gyünk Magyarországra, én majd mondom merre menjél.

El is indultunk. Messzinek tűnt, de tudtam hová kell mennem, és oda is találtunk. A fiainak szóltam: jó távol álljon meg, a többit én már gyalog megteszem. Kopott volt az a régi ház, talán össze is ment azóta, de az volt. Az udvar is, ahol én játszottam a csere testvéreimmel. Csak néztem be a kerítésen, és látom az Erzsimeket a kertben. Szóltam. Oda is jött szerszámmal a kezében, de láttam azt is a nélkül, hogy szólt volna, nem tud mit kezdeni a kerítésen túli idegennel. - Erzsime, nem ismersz meg, én vagyok a Johann, a csere testvérd! Felkísítozt, eldobta a szerszámot a kezéből, összeölelkezünk, és úgy sírtunk mint, amikor gyerekkorunkban elbúcsúztunk.

Szóltam a fiainak, most már jöhet.

Lettt sürgés-forgás, megfogott egy csirkét, és jó ebéd mellett mészlünk egymásnak. A szülőök meghaltak, a fiú csere testvér is. Mi megmaradtunk öregesen.

Kis szünet után hozzátette: ez lett volna a történet.

Elhallgatott. A csendben a poharak után nyúltunk, szemünket fátyol lepté. Szóltanok maradtunk, de mit is lehetett volna mondani, hiszen olyan szívhezszóló volt ez az ismeretlen történet, egyszerűségében olyan felemelő, hogy utána nem is lehetett másba belekezdeni. Aztán meg az idő is eltelt. Últünk meg egy darabig megbékélve múlttal, jelenel.

Nagyon profánul hangzott ebben a csendben a halk kérdés: mivel tartozunk a borért? Nagy szemekkel néztem rám, - ne sértsek meg, ezért a szép délutánért nem kell köszönetet mondani. Elbúcsúztunk.

Felfelé haladva, lépcsőnként szoktuk a kinti nyár melegéhez, de adigra már a nap is megbékélt tüzével, iva lefelé hajlott a délutánjegy szürkülétebe. A pince-mélye csend feljött velünk és elkísért a hallgatásba borult pincesoron, csak egy időnként feltörő tücsökciripelés jelezte az est közeledését.

Misch Sebő, Weil im Schönbusch

MAGYARORSZÁGI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE!

Az „Életünk” - OTP Bank Budapest, VIII. ker. körzetifiók bankszámlája

2002. január 1-től megszűnt!

Előfizetéseket postacsek-kontónkra, Münchenbe vagy címünkre kérjük:

Ungarische Katholische Delegatur

Sonderkonto ÉLETÜNK:

Postbank München,

Konto-Nr.: 606 50-803, BLZ 700 100 80.

SZÁJRÓL SZÁJRA

Van-e nyelve a Lánchíd kőoroszlánjainak?

A mendemonda szerint egy szép napon, nagy felfedezést tett egy vargaminas. Legott közzé is tette, így kiáltván: „Nini, az oroszlánoknak nincs nyelve.” Vonatkozott pedig a megállapítás a Lánchíd négy kőoroszlánjára, melyeknek a szobrász - állítólag - elfelejtett nyelvet faragni. A korabeli elbeszélések szerint ez a „szégyen” arra bírta az alkotót - Marsalkó János szobrászt - hogy a híd közepéről a Dunába vesse magát és ő legyen az első öngyilkos, megnyitva a „hídatavatók” hosszú sorát. Egyébként a lánchídi vargaminasnak a neve is fennmaradt: Frick Jakabnak hívták és Pinkóc dunántúli faluban halt meg mint öreg ember. A hír, hogy az oroszlánoknak nincs nyelve gyorsan terjedt. Egész Pest erről beszélt; Marsalkó János szobrász egy darabig tűrte a bosszantást, aztán egy este így kiáltott a csúfolódókra: „No, hát fogadjunk ötszáz forintba, hogy mikor az oroszlán úgy tartja a száját, mint az én kőoroszlánjaim, nem is lehet látni a

nyelvét, mert olyan mélyen fekszik.” Megkötötték a fogadást és Marsalkó elvite barátait egy „menaszériába” (állatserleg), ahol bebizonyította, hogy neki van igaza. Az ötszáz forintot a művész jótékony célra adta.

Eddig az anekdota. DE: végül is van-e nyelvük a kőoroszlánoknak? Bizony van. Csak nem akkora, hogy lássák. Mert alulról nézve az oroszlánok félig nyitott, hatalmas szájában ürességet látunk a fogak közt, ha éppen nem ugrál néhány veréb benne. Az országossá vált mendemonda egész életében bosszantotta Marsalkó János uramat. „Nem vagyok én húsfüstölő, aki nagy nyelveket keresgéll!” - mondotta még 1883-ban bekövetkezett elhunyt előtt is. Mert az öreg művész, bár bántotta, hogy mindig évődnek vele az oroszlánok nyelve miatt, mégsem lett öngyilkos, hanem az agok szép csendes halálával távozott e világból.

Ramsay Győző

HÍREK

Csődbe ment Lengyelország nagy katolikus rádiója

Az elmúlt időszakban a *Rádio Plusz* milliónyi német márkával eladódott. A munkatársak már nyár óta csökkentett fizetéssel dolgoztak, most pedig lezárták az irodáikat. *Jozef Glomp* bíboroshoz, illetve *Kowalczyk* érsek apostoli nunciushoz fordultak: járuljanak hozzá anyagilag a rádió fennmaradásához. A rádiót 1997-ben alapították, hogy a katolikus médiahálózat központi magja legyen. Erős kritikák érték a püspököket is, akik a múlt augusztusig az adó fő tulajdonosai voltak. Azt hányják szemükre, hogy átgondolt stratégia nélkül vezették a rádiót, a munkatársak irányítása, munkájuk összehangolása sokszor nélkülözötte a szakértelmet. *VK/MK*

A Vatikán a gyerekprostitúcióval szemben foglal állást

A világ 89 országa egyezményt írt alá a gyerekprostitúció, a gyerekpornográfia és a kiskorúak rabszolgatartása ellen - közölte az UNICEF. Az egyezmény létrejöttében segédkezett a Vatikán is, amely nemcsak a protokoll aláírására, hanem az egyezmény ratifikálására is felkérte az országokat. 16 ország ratifikálta eddig a nyilatkozatot: Vatikán, Andorra, Banglades, Kuba, Kongó Demokratikus Köztársaság, Izland, Kazahsztán, Marokkó, Norvégia, Panama, Qatár, Románia, Sierra Leone, Spanyolország, Uganda és Vietnam.

Miután a 89 ország beleegyezett a dokumentum aláírásába, az UNICEF gyors ratifikálásra hívta fel az országok figyelmét, hogy a gyermekek szexuális kihatásaira ellen mielőbb fel lehessen lépni. Az UNICEF jelentése szerint évente több mint egymillió gyermeket „árusítanak” a szex-piacon. Leggyakrabban állást, vagy kiképzési lehetőséget ígérnek az áldozatoknak.

A gyermekjogvédelem „opcionális protokollját” már tíz éve megfogalmazták. Alkalmazását nemzetközi szintre szeretnék kiterjeszteni, hogy megfékezék a gyerekkereskedelmet, a gyerekprostitúciót, az illegális adoptálásokat és a szervszempeszt. (ZenitNew York, USA, január 21.)

Pápai keresztelő

II. János Pál az egyszerű plébános szerepében

Az Úr megkeresztelkedésének ünnepén húsz kisgyermeket keresztelt meg II. János Pál pápa a Vatikán Sixtusi Kápolnájában. A szentatya ezen a napon mint minden évben, az egyszerű plébános szerepét magára öltve keresztelt meg csecsemőket, ezáltal tizenhét olaszt, egy franciát, egy amerikai és egy spanyolt. (MTI, január 14.)

Püspöki tanácskozás Kolozsváron Segíteni akarják

a kedvezménytörvény alkalmazását
Az erdélyi magyar történelmi egyházak nyolc vezető képviselője tanácskozott Kolozsváron a kedvezménytörvény végrehajtása kapcsán. Tempfli József római katolikus megyés pü-

pök elmondta, hogy megbeszélés célja egy közös álláspont kialakítása volt a tekintetben, hogy az egyházak miként nyújthatnak segítséget a kedvezménytörvény gyakorlati alkalmazásához. A váradi egyházi véleménye szerint ugyanis a most megalakuló információs irodáknál igen nagy lesz az érdeklődés, az ott dolgozók nagyon le lesznek terhelve, és emiatt elhúzódhat az igazolványok kibocsátási ideje. Ezért úgy határoztak, hogy a püspökségek is igényelnek úrlapokat, és megkérlik papjaikat, hogy segítsenek a híveiknek az úrlapok kitöltésében anélkül, hogy befolyásolják őket. Akik az egyházi nyilvántartásokban szerepelnek, azoknak erről igazolat adnak, emellett pedig felvilágosítást is a törvény által nyújtott támogatásokról és kedvezményekről. (Bihari Napló, január 12., P. I. Z.)

Papot keresnek Horvátországban

Új papot keres a horvátországi Magyar Egyesületek Szövetsége (MÉSZ). Indoklásuk szerint az egyetlen plébános, Varga Géza idős kora miatt már nem tudja megfelelően kiszolgálni a magyar kisebbség igényeit, ezért szükség lenne egy fiatal lelképáztorra. A MÉSZ előbb a pécsi, majd a horvátországi dakovói püspökséghez fordult igényével, egyelőre úgy tűnik, egyik egyházmegye sem tud segíteni. A miséket horvát pap tartja horvát nyelven, de a magyar hívek minden esetben magyarul válszólnak és énekelnek.

A pécsi egyházmegyéhez hivatalos felkérés még nem jutott el az ügyben. Mayer Mihály, az egyházmegye püspöke azt nyilatkozta, hogy csak azután tehet lépést az ügyben, ha a dakovói püspökség hivatalosan kéri magyar ajkú plébános áthelyezését. (Magyar Nemzet, január 12.)

Nyolc közép-európai ország katolikus püspökeinek tanácskozása

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia székéjében Budapesten január 8-án, kedden nyolc ország Katolikus Püspöki Konferenciáinak elnökei és titkárai tartottak találkozót. Ausztria, Bosznia-Hercegovina, Csehország, Horvátország, Lengyelország, Magyarország, Szlovákia és Szlovénia főpapjai megbeszélésükön egy Közép-Európai Katolikus Találkozó (Katholikentag) megrendezését határozták el. A testület döntése szerint a Katolikus Találkozó - egyéves intenzív előkészítő munka után - 2003. május 31-én kezdődik és - közös zárandóklattal 2004. május 2-án fejeződik be.

A nyolc résztvevő ország Katolikus Püspöki Konferenciái 2003. május 31-re - történelmük során először - közös pástorlevelet tesznek közzé, amellyel az egy éves lelki készülődést kívánják segíteni. Az előkészületi időben több regionális szimpózium megrendezésére kerül sor, amelyeken kölcsönösen képviseltek magukat az egyes országok konferenciái. A Katolikus Találkozó mottója: „Krisztus Európa reménye” - közölte sajtóközleményében dr. Veres András püspök, az MKPK titkára.

ÜNNEPÉLYES BÚCSÚZTATÁS MÜNCHENBEN

A 2002-es év első hónapja nagy változást hozott a müncheni katolikusok életében. Fejős Ottó, a németországi katolikus magyarnyelvű lelképáztori szolgálat delegátusa nyugállományba vonult. A német katolikus püspöki kar elnöke, a müncheni Magyar Katolikus Misszió vezetőjét dr. Cserhádi Ferenc plébánost nevezte ki erre a megtisztelt, nehéz feladatra. Áldozatos, majd két évtizedes munkáját Merka János ifjúsági lelkész vette át.

Az ünnepélyes búcsúztatásra február

példás együttműködést, a jól átgondolt és szervezett munkát. A csoportvezetők - Imakör, Szeniorok Klubja, Cserkészek, KMÉM, Ifjúsági Ének-és Zeneegyüttes, Bibliakör, Családok fóruma stb. közösségek nevében - hálájukat fejezték ki búcsúzó plébánosuk támogató, segítő munkájáért.

Ez után került sor az ajándékok, többek között a közös emlékeket megőrkítő fényképtabló átadására, amely az új dolgozószozába átmenti a múlt emlékeit. A túrterebesiek még kü-

A tabló átadása a misszió. Háttérben az énekar

3-án hálaadó szentmisén került sor, München belvárosában, a Damenstift-templomban.

A szentmisén részt vett Magyarország müncheni főkonzulja, prof. dr. Gyarmathy György, református részről Lázár Enikő nagytiszteletű asszony, a Bajor - Magyar Fórum részéről, annak vezetője Elisabeth Schosser, müncheni városi tanácsos, valamint a hívők és tisztelők sokasága. Az orgona hangja mellett, a magyar és cserkész zászlók kíséretében került sor az ünnepélyes bevonulásra. Az oltárnál nyolc paptestvér koncelebrált, 19 ministránssal! Az utóbbiak olyan fiatalok, akiket Feri atya keresztelt, nála voltak elsőáldozók és akiket ő készített fel a bérmlás szentségére.

A szentbeszédben Cserhádi atya az igehirdető Szent Pál nyomdokában párhuzamot vont a mai nagyváros és az akkori hívek hitélete között. Háláját fejezte ki a Gondviselésnek, hogy 18 éven át segítette megtartani és megerősíteni magyarságában és hitében a rábízott lelküket. Az ünnepi hangulat magasztosságát fokozta a Patrona Hungariae Énekar, amely Halmos László - Jubilate és Magnificat, valamint Werner Alajos - O salutaris hostia kórusműveit adta elő Jussel Ottó vezetésével.

Befejezőül az Egyháztanács elnöke, Rogge-Solti László méltatta volt plébánosunk elévülhetetlen érdemeit, a közösségért végzett áldozatos munkáját.

Az ünnepség délután a Magyar Katolikus Misszió családias légkörben folytatódott. A ház, a jól ápolt kert, nekünk, Münchenben élő magyaroknak második otthonunk. 10 évvel ezelőtt került sor a régi épület felújítására, amelynek munkálatait Cserhádi plébánosunk, a gondos gazda megfontolt előrelátásával vezette. Megvalósult régi álomunk, a házi kápolna, mely sok meghitt elmélkedésnek és lelki gyakorlatnak lett az óta színhelye. Plébánosunk buzdító kezdeményezésére alakult meg az az óta is jól működő csoportok, szám szerint 26, melyek a közösségi keresztény életet, az összetartozást segítik.

„Nem búcsúzni jöttünk, hanem hálás szívvel köszönetet mondani és feleleveníteni egy-egy vidám együttlételemkét a múltból” - említette Homok Erzsébet, az Egyháztanács tagja köszöntőjében. Gyarmathy György főkonzul méltatta a

lön is megköszönték szülőfalujuk müncheni lelkészének lelképáztori szolgálatait az idegenben, többek új hazájában. A jó hangulatot, a magyaros virtust, fokozta a Komámasszonyok tardonai karikázója, majd a Regős táncgyűttes szatmári páros és üveges tánca. A hazai ízeket, a finom gulyásleves és a sütemények gazdag választéka varázsolta közénk.

18 év a felnőtté válást jelenti egy ifjú életében. Cserhádi atya ennyi időt töltött lelkes, fáradságot nem ismerő munkában közöttünk. Szervezőkészsége mindannyiunk számára példamutató volt, köszönet mindenért!

Kucsera Judit, Eching

HIRDETÉSEK

Eladó Budapesten, XI. ker., a Budafoki úton, 3-szobás utcai lakás, i. em. 91 nm nagy terrasszal, közel a Gellért szállóhoz. Irányár 20 millió Ft. Érdeklődni telefonon: (H) 0036/24/451141.

57 éves, 162 cm magas, egyedül élő, fiatalos, apólt, intelligens, magyar származású, Münchenben élő hölgy, keresi apólt, jó kinézésű, hüszeges, intelligens, toleráns, humoros, az életet élvező úr ismerettségét közös programokhoz, amik az életet kettesben szebbé teszik. Jellege: „**Szusza**”

Erdélyből származó, 23 éves, jelenleg Ausztriában élő lány, szeretne megismerkedni hozzáillő férfival 35 éves korig. Válaszokat „**Duna**” jelgére a kiadóba várom.

Fiatals 50-es hölgy barátot keres intelligens úri ember személyében. „**Tavas**” jelgére.

Ansbach közelében, börtöryárbán dolgozó, 50-es mérnök, sokoldalú, megfontolt, káros szenvedélytől mentes. Intelligens, megbízható társat keres. Jellege: „**Kék ég**”.

NÉMETORSZÁGBÓL (csak onnan) keres magakörű német állampolgár, 174 cm/86 kg, német nyugdíjas magyar feleséget, elsősorban Münchenből, 60-70 éves korig, akinek bérlakása van számomra. Öröklakásom van Bp.-en és Dél-spanyolországban. Áttelelésre alkalmas apartmanom is van. Választás telefonszámmal „**A sűrű Veled**” jelgére a kiadóba várom.

Leinformálható magyarországi házaspár betétepolást, házkörüli munkát, javítást vállal Telefon: 003674455159.

52 éves, 165 magas, karcsú özvegy nő keresi józan életű férfit ismeretségért. Jellege: „**Őszinte kapcsolat**”

Lugosi Mária szociális testvér, római hivatalos útja előtt, április 3-25-ig szívesen tart előadást magyar közösségeknek Nyugat-Európában, mint teológus a következő témákról: 1) Prohászka Ottokár tanítása az Oltárszentegéről; 2) Schalchta Margit tanítása a Szentlélek Úristenről; 3) Lugosi Mária disszertációja Mária és az Egyház kapcsolatáról. Tisztelettel kérem az érdeklődőket, hogy közöljék velem március végéig a kiválasztott témakört, helyet és időpontot. Cim: Lugosi Mária testvér, 34 Wright Avenue, Buffalo, New York, 14215, Telefon: 001(716) 894-4682.

